

- ชื่องานวิจัย** : เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะสมอง (Executive functions: EF) ของเด็กปฐมวัย
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 2
- ชื่อผู้วิจัย** : นางจุรีรัตน์ พินิจมนตรี
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 2
- หน่วยงาน** : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 2
- ปีการศึกษา** : 2568

บทคัดย่อ

การพัฒนารูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะสมอง (Executive functions: EF) ของเด็กปฐมวัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 2 มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐาน การบริหารเครือข่ายความร่วมมือเพื่อส่งเสริมทักษะสมอง (Executive Functions: EF) ของเด็กปฐมวัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 2 2) เพื่อสร้างและพัฒนารูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะสมอง (Executive functions: EF) ของเด็กปฐมวัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 2 3) เพื่อทดลองใช้รูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะสมอง (Executive functions: EF) ของเด็กปฐมวัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 2 และ 4) เพื่อประเมินและปรับปรุงรูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะสมอง (Executive functions: EF) ของเด็กปฐมวัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 2 โดยผู้วิจัย ใช้กระบวนการวิจัยแบบผสม (Mixed method) เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research & Development: R&D) แบ่งออกเป็น 4 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน การบริหารเครือข่ายความร่วมมือเพื่อส่งเสริมทักษะสมอง (Executive Functions: EF) ของเด็กปฐมวัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 2 โดยใช้เครื่องมือเป็นแบบสัมภาษณ์เอกสาร แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi – Structure Interview) และแบบสอบถาม ระยะที่ 2 การสร้างและพัฒนารูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือเพื่อส่งเสริมทักษะสมอง (Executive Functions: EF) ของเด็กปฐมวัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 2 โดยการสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Focus group discussion) ใช้เครื่องมือเป็นแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างรูปแบบ และร่างคู่มือ ระยะที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือเพื่อส่งเสริมทักษะสมอง (Executive Functions: EF) ของเด็กปฐมวัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 2 โดยใช้เครื่องมือเป็นแบบทดสอบก่อน-หลังการอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาศักยภาพผู้บริหารสถานศึกษา แบบทดสอบก่อน-หลังการอบรมพัฒนาศักยภาพครูผู้สอนระดับปฐมวัย แบบประเมินพัฒนาการทักษะสมอง (Executive Functions: EF) ของเด็กปฐมวัย แบบกำกับ ติดตามของเครือข่ายความร่วมมือ และแบบสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้เสีย

(Stakeholders) การใช้รูปแบบ และระยะที่ 4 การประเมินและปรับปรุงรูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะสมอง (Executive Functions: EF) ของเด็กปฐมวัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ใช้การสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) โดยใช้เครื่องมือเป็นแบบประเมินความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ คะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI) และเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างก่อนและหลังการอบรมพัฒนา (t-test)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลศึกษาข้อมูลพื้นฐาน การบริหารเครือข่ายความร่วมมือเพื่อส่งเสริมทักษะสมอง (Executive Functions: EF) ของเด็กปฐมวัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 พบว่า สภาพปัจจุบันในภาพรวมมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.59 ($\bar{X} = 3.59$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการกำหนดบทบาทและภารกิจเครือข่ายความร่วมมือ ($\bar{X} = 3.63$) รองลงมาคือ ด้านการวางแผนเครือข่ายความร่วมมือ ($\bar{X} = 3.60$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านการบริหารจัดการเครือข่ายความร่วมมือ ($\bar{X} = 3.55$) ส่วนสภาพความต้องการ ในภาพรวมมีระดับความต้องการอยู่ในระดับ มากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.86 ($\bar{X} = 4.86$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีความต้องการสูงสุดมี 2 ด้าน คือ ด้านการวางแผน และด้านการกำหนดบทบาทและภารกิจ ($\bar{X} = 4.96$) ในขณะที่ด้านการประสานงาน และด้านการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยความต้องการต่ำที่สุด ($\bar{X} = 4.76$) ส่วนดัชนีความต้องการจำเป็น เมื่อพิจารณาค่าดัชนีความต้องการจำเป็น พบว่า ในภาพรวมมีค่าเท่ากับ 0.36 (PNI = 0.36) โดยด้านที่มีความจำเป็นเร่งด่วนที่สุดในการพัฒนาตามลำดับความสำคัญ คือด้านการบริหารจัดการเครือข่ายความร่วมมือ (PNI = 0.39) ด้านการวางแผนเครือข่ายความร่วมมือ (PNI = 0.38) ด้านการกำหนดบทบาทหน้าที่เครือข่ายความร่วมมือ และด้านการประเมินและสะท้อนผล (PNI = 0.37) ตามลำดับ

2. ผลการสร้างและพัฒนารูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือเพื่อส่งเสริมทักษะสมอง (Executive Functions: EF) ของเด็กปฐมวัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 พบว่า รูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะสมอง (Executive functions: EF) ของเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 หลักการ องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ องค์ประกอบที่ 3 การบริหารจัดการเครือข่าย องค์ประกอบที่ 4 การวัดและประเมินผลรูปแบบ และองค์ประกอบที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ ซึ่งเมื่อพิจารณาความเหมาะสมของรูปแบบ พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.47 ($\bar{X} = 4.47$) ความเป็นไปได้ ในภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.59 ($\bar{X} = 4.59$)

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือเพื่อส่งเสริมทักษะสมอง (Executive Functions: EF) ของเด็กปฐมวัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 พบว่า คะแนน

การทดสอบหลังการอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาศักยภาพผู้บริหารสถานศึกษา ในการส่งเสริมทักษะทางสมอง (Executive Functions: EF) ของเด็กปฐมวัยสูงกว่าก่อนการอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาศักยภาพผู้บริหารสถานศึกษา ในการส่งเสริมทักษะทางสมอง (Executive Functions: EF) ของเด็กปฐมวัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คะแนนการทดสอบหลังการอบรมพัฒนาศักยภาพครูผู้สอนปฐมวัยในการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาทักษะทางสมอง (Executive Functions: EF) ของเด็กปฐมวัย สูงกว่าก่อนการอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และคะแนนหลังการประเมินพัฒนาการทักษะสมองสูงกว่าก่อนการประเมินพัฒนาการทักษะสมอง ($\bar{X} = 1.22$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า กลุ่มที่มีคะแนนประเมินพัฒนาการทักษะสมอง (Executive functions: EF) ของเด็กปฐมวัย สูงที่สุด คือ กลุ่มทักษะพื้นฐาน ($\bar{X} = 1.69$) รองลงมา คือ กลุ่มทักษะกำกับตนเอง ($\bar{X} = 1.65$) และกลุ่มทักษะการปฏิบัติ ($\bar{X} = 1.64$)

4. ผลการประเมินและปรับปรุงรูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะสมอง (Executive Functions: EF) ของเด็กปฐมวัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 2 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านความถูกต้อง อยู่ในระดับ มากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.74 ($\bar{X} = 4.74$) รองลงมาคือ ด้านความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับ มากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.72 ($\bar{X} = 4.72$) ด้านความเหมาะสม อยู่ในระดับ มากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.66 ($\bar{X} = 4.66$) และด้านความเป็นไปได้ อยู่ในระดับ มากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.64 ($\bar{X} = 4.64$)

คำสำคัญ : การพัฒนารูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะสมอง (Executive functions : EF) ของเด็กปฐมวัย, เครือข่ายความร่วมมือ, การส่งเสริมทักษะสมอง (Executive functions : EF)